

Sygn. akt IV CK 590/04

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Strus (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Marek Sychowicz

w sprawie z powództwa A. Ł.

przeciwko E. M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 17 lutego 2005 r.,

kasacji pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 maja 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala kasację i zasądza od pozwanego E. M. na rzecz powoda A. Ł. 1800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji pozwanego E. M. zasądził od niego na rzecz powoda A. Ł. kwotę 113 382 zł z ustawowymi odsetkami określonymi co do wysokości i okresów naliczania a oddalił powództwo oraz apelację w pozostałej części i orzekł o kosztach procesu, przyjmując jako podstawę następujące okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia.

Pozwany był członkiem zarządu „R.(...)” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, która w grudniu 1998 r. kupiła od powoda zboże nie płacąc wskazanej wyżej ceny. Powód uzyskał prawomocny nakaz zapłaty przeciw spółce lecz egzekucja okazała się bezskuteczna. Spółka w 1998 r. utraciła „płynność finansową” i nie miała środków finansowych na pokrycie swoich zobowiązań, a wniosek o ogłoszenie upadłości winni zgłosić już w połowie 1998 r. Kupując zboże członkowie zarządu wiedzieli, że nie mają możliwości uregulowania ceny, dlatego każdy z nich ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. Dlatego ograniczywszy odpowiedzialność pozwanego do kwoty świadczenia głównego orzeczonej w nakazie zapłaty z odsetkami od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu Sąd Apelacyjny orzekł jak wyżej wskazano.

Kasacja pozwanego oparta na pierwszej podstawie zarzuca naruszenie przepisu art. 299 § 2 k.s.h. (ostatniej jego części) i zawiera wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Dokonana przez skarżącego analiza wskazanego przepisu zmierza do wykazania, że między zaniechaniem zarządców spółki a szkodą powoda nie ma związku przyczynowego, bowiem spółka była niewypłacalna już w chwili zawarcia umowy sprzedaży, wierzyciel poniósłby szkodę mimo wcześniejszego zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości i zachodzi przyczyna uwalniająca wymieniona art. 299 § 2 k.s.h. *in fine*.

Przytoczona podstawa kasacji jest nieusprawiedliwiona.

Zagadnienie odpowiedzialności subsydiarnej członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania spółki niemożliwe do wyegzekwowania lecz powstałe po zaistnieniu przesłanek do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości budziło wątpliwości w praktyce i zostało rozstrzygnięte w uchwale Sądu Najwyższego z 25 listopada 2003 r. , III CZP 75/03, OSNC 2005 r. nr 1, poz. 3, wyjaśniającej - zgodnie z wcześniejszymi orzeczeniami wydanymi pod rządem art. 298 kodeksu handlowego – że odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przewidziana w art. 299 § 1 k.s.h. obejmuje także jej zobowiązania powstałe dopiero po spełnieniu się przesłanek do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym kasację podziela dokonaną tam wykładnię art. 299 § 2 k.s.h.

Skarżący powołując się na piśmiennictwo dotyczące omawianego zagadnienia prezentował pogląd ograniczający przesłankę egzoneracji do porównania stanu rzeczywistego tj. nieskuteczności egzekucji ze stanem hipotetycznym z dnia wymagalności roszczenia o zapłatę ceny. Dla takiego zabiegu logicznego brak jednak usprawiedliwienia. W uzasadnieniu wskazanej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że każda wykładnia przepisu zmierza do prawidłowego określenia i zastosowania norm prawnych, i nie można poznać jego znaczenia bez uwzględnienia funkcji, które przepis ma spełniać. W orzecznictwie aprobowanym przez doktrynę ugruntowany jest pogląd, że przepis art. 299 k.s.h. chroni wierzycieli, ustanawiając subsydiarną odpowiedzialność odszkodowawczą członków zarządu obok odpowiedzialności samej spółki. Dlatego przy ocenie istnienia okoliczności zwalniającej członka zarządu spółki od odpowiedzialności ustanowionej w art. 299 § 1 k.s.h. nie można pomijać wpływu złożenia wniosków o których mowa w § 2. na zachowanie się przyszłych kontrahentów, dbających o swoje interesy. Skarżący nie wykazał, że doszłoby do zawarcia umowy i wykonania jej przez powoda, gdyby we właściwym czasie, tzn. kilka miesięcy przed grudniem 1998 r. wykonał obowiązek lojalnego kupca i złożył wnioski świadczące o zaprzestaniu płacenia długów lub braku majątku na pokrycie zobowiązań.

Ze względu na brak usprawiedliwionej podstawy kasacji Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² k.p.c., a w zakresie kosztów procesu na rzecz powoda zastąpionego przez adwokata na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.